

Jesusa Ardanza Ormaetxea
Ermua, Bizkaia (1928-2008)

Aurkibidea

Biografia

Eitzabarrenengoan jaio eta Sallabenten bizi izandakoa.

Zintak

ERM-158

- **Proiektua:** Ermua eta Eitzako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Aranberri Odriozola, Fernando
- **Data:** 1994-09-27
- **Iraupena:** 49 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne
- **Emalea:** Aranberri Odriozola, Fernando

ERM-171

- **Proiektua:** Ermua eta Eitzako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Aranberri Odriozola, Fernando
- **Data:** 1995-07-21

- **Iraupena:** 64 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne
- **Emalea:** Aranberri Odriozola, Fernando

ERM-196

- **Proiektua:** Ermua eta Eitzako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Aranberri Odriozola, Fernando
- **Data:** 1995-04-12
- **Iraupena:** 21 min
- **Euskarria:** Audio Analog

ERM-197

- **Proiektua:** Ermua eta Eitzako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Aranberri Odriozola, Fernando
- **Data:** 1995-07-20
- **Iraupena:** 61 min
- **Euskarria:** Audio Analog

Pasarteak

1. "Intxaurra nuez" kanta

- **Erref:** ERM-158/001
- **Iraupena:** 0:00:34. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:34
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kanta » Bestelako kanta

Laburpena:

"Intxaurra nuez" kanta abesten dute.

2. "Guazen guztiok" kanta

- **Erref:** ERM-158/002
- **Iraupena:** 0:00:15. **Hasi:** 00:00:34. **Bukatu:** 00:00:49
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kanta » Bestelako kanta

Laburpena:

"Guazen guztiok" kanta abesten dute.

3. Santiago jaietan

- **Erref:** ERM-158/003
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:00:49. **Bukatu:** 00:02:21
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Kanta » Bestelako kanta

Laburpena:

Santiago jaietan eibartarrak joaten ziren Ermura. Baserritarrek sagarrak eta madariak saltzen zituzten plazan. "Hau dek umoria" abesten dute.

4. Hartzaren eguneko kanta

- **Erref:** ERM-158/004
- **Iraupena:** 0:02:44. **Hasi:** 00:02:21. **Bukatu:** 00:05:05
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Katak » Bestelako kanta

Laburpena:

Hartzaren eguna izaten zen Ermuan. Kanta abesten dute.

5. Hartzaren eguna Ermuan

- **Erref:** ERM-158/005
- **Iraupena:** 0:02:51. **Hasi:** 00:05:05. **Bukatu:** 00:07:56
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Inauteriak

Laburpena:

Hartza eguna karnabaletan ospatzen zen. Animalien larruarekin, hartzez janzen zen Jose Txatua. Kateak ere jartzen zituen. Kanta abesten dute. Jesusak poxpolinen liburuxka bat zeukan, umeentzako kantuak biltzen zituen, Ondarroako irakasle batek emandakoa.

6. Gabonetako kantuak eta "nere etxea"

- **Erref:** ERM-158/008
- **Iraupena:** 0:05:15. **Hasi:** 00:13:53. **Bukatu:** 00:19:08
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Katak » Gabon kanta
- Ohiturak eta bizimodua » Katak » Bestelako kanta

Laburpena:

<p>Gabonetan kantuan aritzen ziren. "Hator hator" abesten du Jesusak. Etxerik etxe joaten ziren diru-batzen. "Urtebarri eguna" abesten dute, zatika. "Nere etxea" kanta abesten dute.</p>

7. Garai bateko ezkontzak

- **Erref:** ERM-158/009
- **Iraupena:** 0:05:14. **Hasi:** 00:19:08. **Bukatu:** 00:24:22
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Ezkontzetan arreoaren gurtiarekin eramaten zuten. Ikusitakoak dira. Arreoaren baserri batetik bestera eramaten zen. Ezkontza bateko oroitzapena dauka Jesusak, eta postrearen arroz-esnea zen. Lapurritturri eta aguanekoak.

8. Sallobenteko zuhaitz gaineko bazkaria

- **Erref:** ERM-158/011
- **Iraupena:** 0:03:17. **Hasi:** 00:24:32. **Bukatu:** 00:27:49
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak

Laburpena:

Sallobenten zuhaitz baten gainera zubia jartzen zuten eta Zaldibarko eta Ermuko agintari politikoek jatordua egiten omen zuten urtero. Gipuzkoa eta Bizkaia-ren arteko mugan zegoen.

9. Sallobenteko jaiak eta inguruko dantzaldiak

- **Erref:** ERM-158/012
- **Iraupena:** 0:04:24. **Hasi:** 00:27:49. **Bukatu:** 00:32:13
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:

Sallobenteko jaiak oso politak zirela diote. Ermuko banda joaten omen zen eta jende asko. Festa egunez egiten zen lehen. Eibarren Untzagan eta Astelena frontoian musika egoten zen. Ermuan Herrero-renean dantzaldia egoten zen. Ostaturkoan ere egoten zen.

10. Mikeleteak, zeladoreak eta foralak

- **Erref:** ERM-158/014
- **Iraupena:** 0:03:39. **Hasi:** 00:35:03. **Bukatu:** 00:38:42
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Polizia

Laburpena:

Mikeleteak zela janzten ziren kontatzen du Jesusak. Non egoten ziren azaltzen dute. Zeladoreek diru-kontuak kontrolatzen zituzten. Foralak ere egoten ziren, zaintzak egiten.

11. Oilar harrapatzea eta umeendako jolasak

- **Erref:** ERM-158/015
- **Iraupena:** 0:03:15. **Hasi:** 00:38:42. **Bukatu:** 00:41:57
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

Pilotarako zaletasuna zegoen. Eguen Zuri egunean, oilar harrapatzea non eta noiz egiten zuten kontatzen dute. Leopoldo txokolateri buruzkoak kontatzen dituzte.

12. Txirikiletan

- **Erref:** ERM-158/016
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:41:57. **Bukatu:** 00:43:03
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Txirikiletan zela egiten zuten kontatzen du Jesusak.

13. Pote joka

- **Erref:** ERM-158/017
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:43:03. **Bukatu:** 00:44:51
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Pote joka jolasten zuten. Nola aritzen ziren kontatzen dute.

14. Dirua lortzeko zailtasunak

- **Erref:** ERM-158/018
- **Iraupena:** 0:04:09. **Hasi:** 00:44:51. **Bukatu:** 00:49:00
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Diru kontuak

Laburpena:

Untzagara dantzara joateko, katiuskak behar izaten zituzten. Amak eta etxekeo apopiloetako batek eman zioten dirua katiuska parean erosteko. Krisiak lehen ere izaten zirela diote. Diru gutxiagorekin erosten omen ziren beharrezko gauzak. Jatordu on batek bi pezeta eta erdi balio zituen.

15. Teilak non eta zela egiten zituzten

- **Erref:** ERM-171/003
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:26:55. **Bukatu:** 00:28:45
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Artisauak

Laburpena:

Telleria non zegoen azaltzen dute. Buztinarekin egiten zituzten, eta ondoren lehortu. Moldeak erabiltzen zituzten.

16. Ikatza zela egiten zuten

- **Erref:** ERM-171/004
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:28:45. **Bukatu:** 00:30:29
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Ikazkinak eta txondorrak

Laburpena:

Egurra pilan jarri eta lurrez, zoiarekin, estaltzen zuten. Sua eman eta zaintzen egoten ziren gau eta egun. Eskuz egiten zen.

17. Egur-ikatzaren erabilera

- **Erref:** ERM-171/006
- **Iraupena:** 0:02:18. **Hasi:** 00:31:29. **Bukatu:** 00:33:47
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Ikazkinak eta txondorrak

Laburpena:

Ikatza edo egur-ikatz sutarako erabiltzen zen. Garai batean etxeetan eta ondoren kanpoko suak egiteko (txitxiburduntzia eta). Lantegietan ere ikatz hori erabiltzen zen.

18. Errementariaren lana

- **Erref:** ERM-171/007
- **Iraupena:** 0:03:22. **Hasi:** 00:33:47. **Bukatu:** 00:37:09
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Errementariak, ferratzaileak

Laburpena:

Errementariak erabiltzen zuten egur-ikatz. Non zegoen azaltzen dute. Zaldientzako perrak egiten zituzten. Baserrietarako erramintak egiten zituzten.

19. Gallegosiaren ibilerak

- **Erref:** ERM-171/009
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:39:10. **Bukatu:** 00:41:56
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Gallegosia zein zen kontatzen dute. Oso dotore ibiltzen omen zen. Senar-emazteak paseatzen ibiltzen omen ziren egunero, garaiko auto batekin. Eibarko Isasiko markesak gogoan dituzte.

20. Leopoldo amerikarraren jaiak

- **Erref:** ERM-171/010
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:41:56. **Bukatu:** 00:43:04
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Leopoldo Ameriketara egoten zen eta etortzen zenean, jai handia antolatzen zuen umeentzat.

21. Enplastoak sendagarri

- **Erref:** ERM-171/012
- **Iraupena:** 0:03:45. **Hasi:** 00:43:41. **Bukatu:** 00:47:26
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikua eta sasimedikuak

Laburpena:

Enplastoak egiten zituzten sarri. Berari amak txokolatearekin egiten zizkion. Etxeko belarrekin sendatutako baten pasartea. Elgoibarko sasimedikua aipatzen dute.

22. Aita gozogilea

- **Erref:** ERM-171/013
- **Iraupena:** 0:02:23. **Hasi:** 00:47:26. **Bukatu:** 00:49:49
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Jesusaren aitak gozogintza ikasi zuen Bilbon eta ostoreak egiten zituen. Gozogilea zen eta denetarik egiten zuen. Merengea egiteko trukua kontatzen du.

23. Txerri tratanteak

- **Erref:** ERM-171/014
- **Iraupena:** 0:03:01. **Hasi:** 00:49:49. **Bukatu:** 00:52:50
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Emilioren senideak tratanteak ziren. Txerriak erosten zituzten, ondoren saltzeko.

24. Kinkailariak eta komediantek

- **Erref:** ERM-171/017
- **Iraupena:** 0:04:29. **Hasi:** 00:58:38. **Bukatu:** 01:03:07
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:

Kinkilariak oihalak-eta saltzen ibiltzen ziren. Zalgurdietan ekartzen zituzten eta arkupe zaharrearantz egoten ziren. Etxerik etxe saltzen zituzten. Komediantek ere ibiltzen ziren Ermuan; pregoia jotzen zuten eta pozik ikusten zituzten. Kinkaila pultsera merkeak eta oihalak izaten ziren. Baserriz baserri ere ibiltzen ziren. Martin debarrari oihalak eta toailak erosten zizkioten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-04-06

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com